

2013

ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

ИЗБРАНИ ТЕМИ, ЯНУАРИ 2013 г.

- ▶ Обзор на макроикономическото състояние и политики
- ▶ Текущо икономическо развитие
- ▶ Основни икономически индикатори
- ▶ Обзор на държавния дълг

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

— ОБЗОР НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ И ПОЛИТИКИ

- Според експресните оценки, **БВП на България се повиши с 0.5% през четвъртото тримесечие** на 2012 г. спрямо година по-рано. С основен принос за икономическия растеж бе нарастването на индивидуалното потребление с 3.5%. Растежът на инвестициите се ускори до 2.7%. Нетният износ също бе с положителен принос след отчетения спад на вноса на стоки и услуги. В същото време БВП за ЕС 27 регистрира спад за трето поредно тримесечие, като се понижи с 0.6% на годишна база.
- **Оборотът на промишлените предприятия набра скорост** през ноември под влияние на благоприятното развитие при продажбите на външния пазар. В същото време промишленото производство и продажбите на дребно отчетоха понижения, а нарастването на строителната продукция се забави. Годината започна с понижение и при индикатора за бизнес климата, но публикуваните през януари данни от Наблюдението на потребителите показваха **подобрене в оценката за финансовото състояние на домакинствата** спрямо октомври 2012 г.
- **Регистрираната безработица** се повиши минимално до 11.4% през декември, поради слабото търсене на първичния трудов пазар. **Инфлацията според ХИПЦ** остана почти без промяна на ниво от 2.8% в края на 2012 г., а средногодишното изменение на индекса бе 2.4%.
- **Балансът на текущата сметка бе положителен** през ноември с натрупан излишък в размер на 0.1% от БВП от началото на годината. Подобрене спрямо съответния месец на предходната година бе отчетено в балансите на всички съставни статии. Така **дефицитът при търговията**

със стоки се сви, а положителните салда при услугите и нетните текущи и капиталови трансфери нараснаха. **Финансовата сметка също бе положителна.** Нетните ПЧИ възлязоха на 1.2 млрд. евро за единайсетте месеца на годината, след като привлечените чуждестранни инвестиции се повишиха с 15.1% на годишна база за разглеждания период.

- **Министерство на финансите успешно стартира емисионната 2013 г.** Доходността по 10.5-годишните бенчмаркови държавни ценни книжа достигна нов минимум от 3.43% при засилен интерес от страна на инвеститорите. Проведените в началото на годината аукциони потвърдиха тенденцията за намаление на доходността във всички сегменти на дълговата крива. ▼

Текущото издание на Месечния обзор на българската икономика е изготвен със статистически данни публикувани до 5 февруари 2013 г. Информация от бюлетина може да се ползва без специално разрешение, но с изрично позоваване на източника. Публикуваните оценки и коментари не следва да се считат за препоръка за вземане на определени инвестиционни решения.

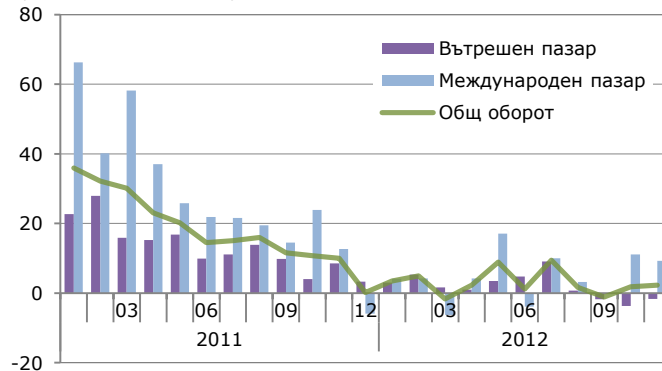
Настоящият обзор, както и предишните издания, може да намерите на [интернет страницата на МФ](#). За препоръки и коментари, моля свържете се с дирекция Икономическа и финансова политика на адрес: София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102, както и на имейл: secretary.evp@minfin.bg.

— ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Оборотът на промишлените предприятия набра скорост през ноември, като растежът му се ускори до 2.3% на годишна база. Както и през предходния месец, това се дължеше изцяло на благоприятното развитие при продажбите на външния пазар, които нараснаха с 9.3%. Положителен принос имаха както добивната, така и преработващата промишленост, най-вече поради доброто представяне при добива на метални руди и производството на изделия от каучук и пластмаси. В същото време, спадът при оборота на вътрешния пазар се забави до 1.7% на годишна база. Въпреки отчетения положителен принос на преработващата промишленост, спадът при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия продължи да определя динамиката на индикатора.

Оборот в промишлеността

(%, на годишна база)

Източник: НСИ

Промишленото производство отчете понижение от 1.8% спрямо година по-рано. Слаба бе активността във всички промишлени отрасли. Производството на основни метали, чийто дял в промишленото производство е над 12%, имаше основен принос за наблюдаваното неблагоприятно развитие. Производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия също продължи да регистрира отрицателен принос към общата динамика на производството.

Спадът при търговията на дребно се задълбочи до 4.8% спрямо ноември 2011 г., като всички позиции отчетоха понижение. Най-голям спад от 11.9% бе отчетен при продажбите на битова техника, мебели и други стоки, следвани от търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника и продажбите в неспециализирани магазини с разнообразни стоки с понижение от 6.9%.

През ноември растежът на **индекса на строителната продукция** се забави до 1% спрямо същия месец на предходната година. Гражданското строителство забави своя растеж до 7.5%, докато сградното строителство отчете спад от 3.9% на годишна база.

Годината започна с понижение от 3.2 пункта на индикатора измерващ **бизнес климата в страната**. В промишлеността беше отчетен спад на поръчките спрямо предходното тримесечие и недостиг на търсене в страната. В търговията на дребно броят на анкетираните, посочващи като основен проблем недостатъчното търсене, се повиши с 16.3 пр.п., а обемът на продажбите в сектора се понижи. Нагласите сред

предприемачите в строителството и услугите са оптимистични въпреки по-слабото търсене през последните месеци.

Наблюдението на потребителите от януари 2013 г. отчете подобрене в оценката за финансовото състояние на домакинствата спрямо октомври 2012 г. Според анкетиранията общата икономическа ситуация в страната е по-благоприятна, а по отношение на инфлацията и безработицата не се очаква повишение.

Бизнес климат

(баланс на мненията)

Източник: НСИ

Регистрираната безработица отбеляза слабо нарастване от 0.1 пр.п. до 11.4% през декември. Макар че общият брой на безработните се повиши само с 3.6 хил. души спрямо ноември до 375.8 хил. души, той остана с 2.7% по-висок в сравнение с началото на годината и с 9.7% по-висок спрямо декември 2011 г. Входящият поток безработни бе положително повлиян от понижената интензивност в освобождаването на сезонна заетост и намален с 22.8% на месечна база до 37.5 хил. души. Същевременно, изходящият поток също се понижи и остана

по-нисък от входящия. Броят на постъпилите на работа в края на годината (14.8 хил. души) бе с 15.6% по-малък в сравнение с предходния месец, основно поради свития първичен трудов пазар. Последното е обичайно за този период на годината и бе отчасти компенсирано от по-високия брой на лицата, включени в програми, финансирани с бюджетен ресурс и средства от ЕСФ.

Входящ, изходящ поток и общо регистрирани безработни

(хил. души)

Източник: АЗ

Инфлацията остана почти без промяна на ниво от 2.8% на годишна база в края на 2012 г., а средногодишната ѝ стойност възлезе на 2.4%.

Потребителските цени се повишиха с 0.3% през декември, до голяма степен под влияние на сезонните повишения в цените на туристическите услуги в края на годината. Цените на пакетните почивки и услугите по настаняване нараснаха съответно с 12.4% и 6.4% спрямо предходния месец, като заедно

допринесоха с 0.23 пр.п. за повишението на общия индекс. Самолетните билети на нискотарифните авиокомпании отчетоха поскъпване с 40.5% само през декември, добавяйки още 0.1 пр.п. за изменението на общия индекс. Хранителни продукти също имаха принос за повишаването на ХИПЦ. Техните цени нараснаха с 0.6% през месеца почти изцяло за сметка на поскъпвания при пресните зеленчуци и хляба. Вътрешните цени на автомобилните горива се понижиха за втори пореден месец водени от благоприятната конюнктура на международните пазари и стабилизирането на еврото спрямо щатския долар. Те отчетоха поевтиняване от 2% спрямо предходния месец, а отрицателният им принос се оценява на 0.17 пр.п., с което компенсирала до известна степен поскъпванията при предходните компоненти на ХИПЦ.

ХИПЦ и приноси по основни компоненти

(пр.п., на годишна база)

* Услуги и неенергийни нехранителни стоки

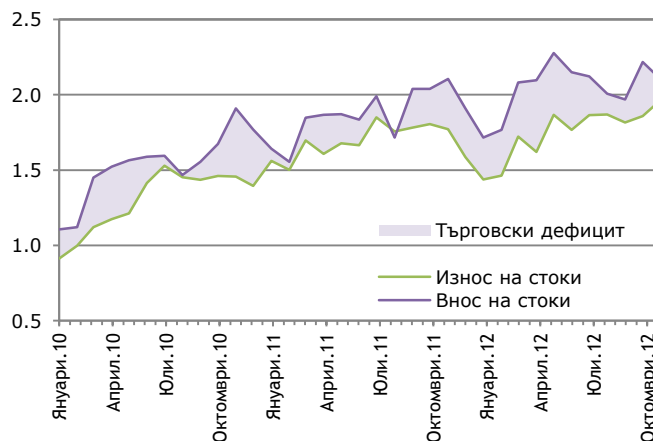
Източник: НСИ, МФ

Балансът по текущата сметка възлезе на 89.7 млн. евро през ноември, като натрупаното от началото на годината сал-

до по сметката бе положително в размер на 50.4 млн. евро или 0.1% от БВП при 1.2% от БВП за същия период на предходната година. Подобрене спрямо съответния месец на 2011 г. бе отчетено в балансите на всички съставни статии. Така **дефицитът при търговията със стоки** бе 138.2 млн. евро, като отбеляза спад от 59% спрямо ноември 2011 г. Растежът на износа достигна 11%, докато вносът отчете спад от 0.1%.

Динамика на външната търговия

(млрд. евро)

Източник: БНБ

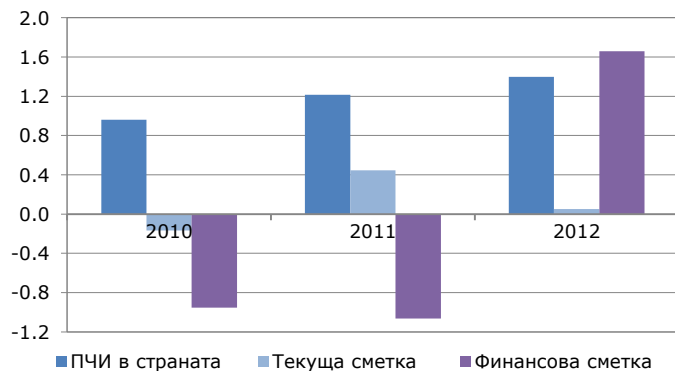
Намаление на вноса бе отчетено и при **услугите**, най-вече поради понижението при транспортни и други бизнес услуги. След продължително нарастване на годишна база износът на услуги отчете първи спад, основно поради намаление на износа на компютърни и информационни услуги, както и на други бизнес услуги. Въпреки това, салдото по статията отчете подобрене от 59% на годишна база. Изплащането на доход по преките чуждестранни инвестиции, основно под фор-

мата на дивиденди и разпределена печалба, както и на доход от друг капитал (лихви) продължи да намалява. Така дефицитът по сметката *Доход* се сви до 9.9 млн. евро в сравнение с дефицит от 132.9 млн. евро за съответния месец на предходната година.

Нетните текущи и капиталови трансфери нараснаха с 80% спрямо ноември 2011 г. и възлязоха на 343 млн. евро. Основна причина за това беше капиталовият трансфер от фондовете на ЕС в размер на 163.7 млн. евро. В тази посока допринесе и по-ниската месечна вноска в бюджета на ЕС, която отбеляза спад от 60% на годишна база и възлезе на 21 млн. евро.

ПЧИ, текуща и финансова сметка

(януари–ноември, млрд. евро)

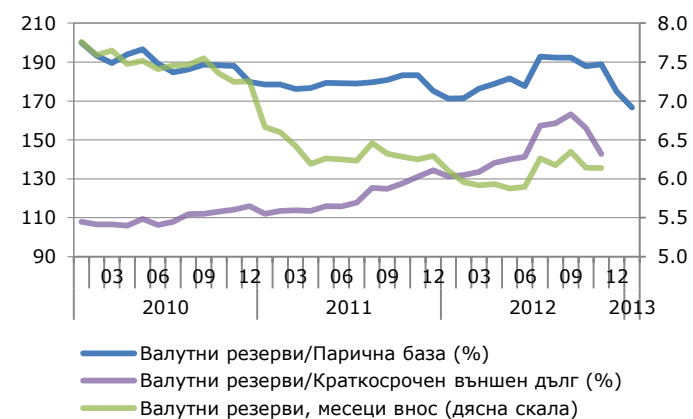

Източник: БНБ

Балансът по финансовата сметка бе положителен в размер на 104.4 млн. евро, като натрупаният от началото на годината излишък достигна 1 658 млн. евро. Нетните ПЧИ възлязоха на 69 млн. евро през месеца и 1.2 млрд. евро за периода януари-ноември. Инвестициите зад граница на местни

компании отчетоха слабо понижение на годишна база, докато привлечените чуждестранни инвестиции, които са водещото перо в баланса, се увеличиха с 15.1% за единайсетте месеца на годината. Финансовите потоци по другите две статии взаимно се компенсират, след като бяха почти еднакви по размер, но противоположни по посока. Българските финансови институции са закупили чужди облигации за 950 млн. евро. Същевременно, банковият сектор е получил краткосрочни заеми в размер на 910 млн. евро.

Ключови отношения за валутния борд

Източник: БНБ, МФ

Последната операция се отрази в покачване на външния дълг на сектора до 6.5 млрд. евро към края на ноември, най-високото ниво от юни 2011 г. Външната задлъжнялост на *други сектори* остана непроменена както спрямо предходния месец, така и спрямо година по-рано. Заемите на местни фирми от компании майки бяха в размер на 15.8 млрд. евро. След като *дългът на Държавно управление* се покачи в резултат от пласирането на облигации на международните финансови

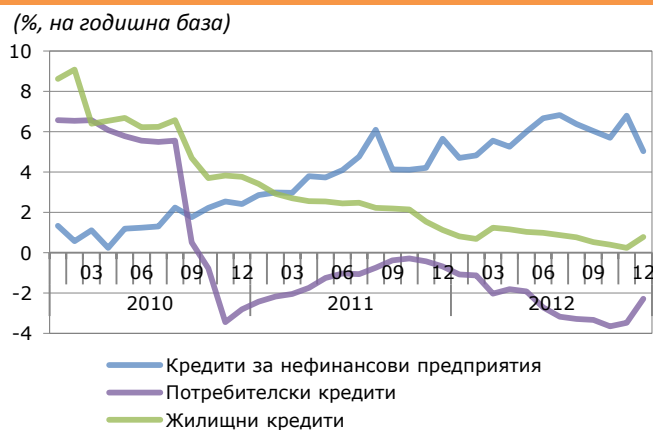
пазари през юли, през ноември бе отчетен лек спад в нивото му до 3.38 млрд. евро. Така **брутният външен дълг на страната** възлезе на 37.9 млрд. евро или 95.9% от БВП към края на ноември, при 93.3% към същия месец на 2011 г.

България изплати облигации на стойност 880 млн. евро с падеж 15 януари, като за целта бяха използвани заделените за това средства в депозита на правителството в БНБ. Това бе основният фактор за динамиката на валутните резерви в допълнение към обичайното им понижение под влияние на пониското търсене на левова ликвидност и дефицита на касова основа в началото на всяка година. Така **международните валутни резерви** се понижиха с 8.8% спрямо предходния месец и в края на януари достигнаха 14.2 млрд. евро. Това доведе до забавяне в годишния им темп на растеж до 9.3% при 16.5% месец по-рано. Въпреки понижението, покритието на паричната база остана високо на ниво от 166.6%, гарантиращо стабилност на валутния борд. Към края на ноември размерът на международните резерви бе достатъчен, за да покрие 6.1 месеца внос на стоки и услуги или 142.7% от краткосрочния външен дълг.

Паричното предлагане нарасна с 2.1% спрямо предходния месец, но поради базов ефект от значителното му увеличение през същия месец на 2011 г., годишният му темп на растеж се забави до 8.5% при 10.1% на годишна база в края на ноември. Годишната динамика на широките пари се дължеше на по-бавно нарастване на М1 (9.5% срещу 13.6% месец по-рано) и по-бавното нарастване на депозитите с договорен матуритет (5.1% при 6.2% в края на ноември). Единствено депозитите, договорени за ползване след предизвестие, показва ускоряване на растежа си от 18.8% до 24.1% на годишна база. Месечното нарастване на М3 бе вследствие на уве-

личението с 6% на парите извън ПФИ предвид сезонно повишеното търсене на ликвидност от страна на домакинствата, както и на месечното нарастване с 11.6% на депозитите, договорени за ползване след предизвестие. Причина за последното бе прехвърляне от страна на финансови и в по-малка степен на нефинансови предприятия на средства от разплащателни сметки към депозити, договорени за ползване след предизвестие. Общата сума на депозитите нарасна с 1.5% спрямо ноември (793.7 млн. лв.), но въпреки това годишният им растеж се забави до 8.4% от 10.1% през предходния месец.

Кредит към частния сектор

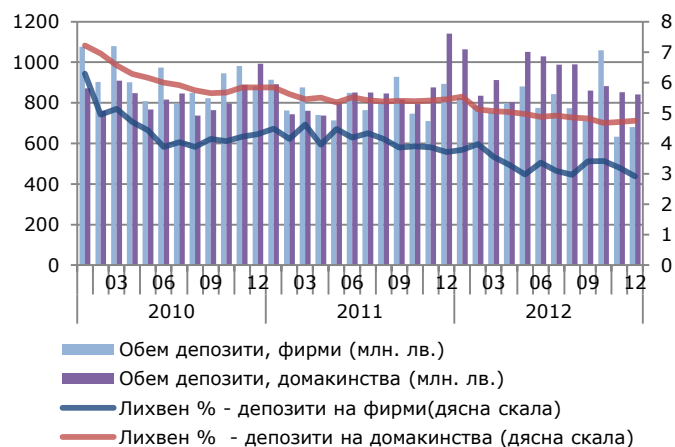

Източник: БНБ, МФ

Кредитът за частния сектор остана почти без промяна през декември, което задържа растежа му на годишна база до 3% при 3.9% в края на ноември. Причина за това бе забавянето в годишния растеж на кредитите за нефинансови предприятия до 5% от 6.8% в края на предходния месец. Налице бе и

положително развитие, след като спадът на кредитите за домакинства се сви от 1.7% до 1% на годишна база в края на 2012 г. с положителен принос от двата основни компонента. Понижението на потребителските кредити се забави до 2.3% в сравнение с 3.5% в края на предходния месец, а жилищните кредити ускориха нарастването си от 0.2% до 0.8% на годишна база. Лошите и реструктурирани кредити продължиха да нарастват със забавен темп, който в края на декември достигна 5.6% при 9.5% в края на ноември. По този начин делът им в общите кредити за нефинансовите предприятия и домакинствата се понижи с 0.7 пр.п. до 17.8%.

Лихвени проценти и обеми на срочни депозити в лева до 1 г.

Източник: БНБ, МФ

Среднопретеглените **лихвени проценти по кредити за фирми** и по жилищните кредити се понижиха с 97 и 4 б.т. през декември, което бе съпроводено от увеличение на месечните обеми на новите кредити съответно с 17.5% и 12.5%.

В същото време средната цена на потребителските кредити нарасна с 63 б.т., което доведе до по-нисък обем на новоотпуснатите заеми от този вид с 22.5% спрямо ноември. Среднопретегленият **лихвен процент по левови срочни депозити** се понижи с 12 б.т. Деноминираните в евро и долари депозити от своя страна станаха по-доходоносни, а лихвените проценти по тях се повишиха съответно с 6 и 13 б.т. Общият обем на новопривлечените през декември срочни депозити достигна 3.1 млрд. лв., като бе с 10.5% по-голям от обема на новите депозити през ноември.

Според месечните данни на касова основа, **дефицитът по КФП** възлезе на 350.2 млн. лв. (0.45% от БВП) в края на декември, при дефицит от 1 582.2 млн. лв. (2.1% от БВП) в края на предходната година. Отчетеният бюджетен резултат представлява изпълнение с 0.9 пр.п. на целта за дефицит в размер на 1.3% от БВП. Така за поредна година българското правителство показва подобро фискално управление и постигна успешна фискална консолидация.

Постъпилите приходи и помощи бяха в размер на 27 469.6 млн. лв., което представлява 95.5% от годишния план по КФП и 35.4% от БВП. Спрямо предходната година те нараснаха с 8.2% в номинално изражение. Данъчните приходи се увеличиха с 4.5%, което се дължи главно на ръста от 6.8% на постъпленията от непреки данъци. Приходите от ДДС, акцизи и данък върху застрахователните премии се повишиха съответно с 8.2, 4.9 и 17.9%, докато при митата бе отчетен спад от 10.4% на годишна база. Постъпленията от преки данъци и социални и здравноосигурителни вноски бяха съответно с 2.7% и 1.5% по-високи спрямо същия период на 2011 г. Неданъчните приходи нараснаха със 7.6%, докато номиналният размер на помощите се повиши със значителните 62%, пора-

ди което те имаха втория най-голям принос за нарастването на общите бюджетни постъпления.

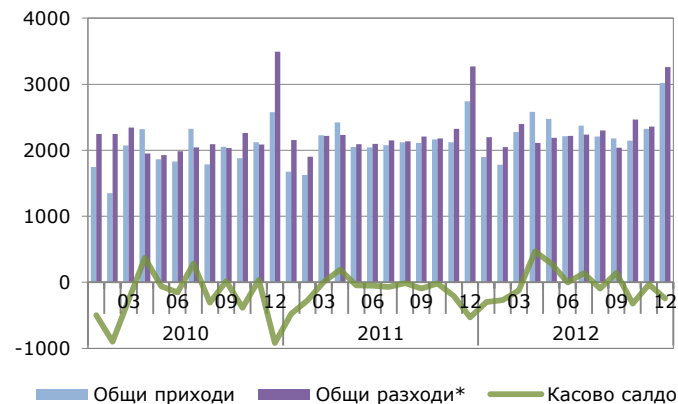
Разходите по КФП, включително вноската на България в общия бюджет на ЕС, в края на 2012 г. възлязоха на 27 819.8 млн. лв. (93.2% от разчета за годината и 35.8% от БВП). Номиналното им нарастване спрямо отчетните данни за 2011 г. бе в размер на 3.5%. Последното се дължи в най-голяма степен на по-високите капиталови разходи и социални разходи и стипендии съответно с 19.4 и 4.8% на годишна база. Плащанията за текуща издръжка почти запазиха нивото си от 2011 г., като се свиха с 0.4%, докато разходите за субсидии намаляха с 24.6%.

Фискалният резерв в края на месец декември 2012 г. възлезе на 6.1 млрд. лв. (7.8% от БВП).

В края на 2011 г. **държавният и държавногарантираният дълг** бе в размер на 17.6% от БВП. В структурата му, 6.4% от БВП бе вътрешният дълг, 11.2% – външният и 1.3% – държавногарантираният. ▼

Консолидиран бюджет

(месечна стойност, млн. лв.)

* Вкл. вноската в бюджета на ЕС.

Източник: МФ

— ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	IV'11	I'12	II'12	III'12	07'12	08'12	09'12	10'12	11'12	12'12
— БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ															
БВП ¹	%, на год. база	6.2	-5.5	0.4	1.7	0.9	0.5	0.5	0.5						
Потребление	%, на год. база	2.6	-7.3	0.5	-0.3	-1.8	1.5	3.2	3.0						
Брутообразуване в основен капитал	%, на год. база	21.9	-17.6	-18.3	-9.7	-10.5	-5.4	-2.1	1.0						
Износ	%, на год. база	3.0	-11.2	14.7	12.8	11.9	-0.1	3.9	3.3						
Внос	%, на год. база	4.2	-21.0	2.4	8.5	5.2	0.0	8.6	4.0						
Селско стопанство	%, на год. база	32.4	-9.5	-6.2	-1.1	4.9	12.7	9.6	7.0						
Индустрия	%, на год. база	6.0	-5.7	-6.3	6.6	2.9	1.2	1.1	0.4						
Услуги	%, на год. база	4.1	-1.3	4.4	-0.1	1.4	-0.1	1.4	1.1						
Корективи	%, на год. база	5.7	-16.5	-0.5	0.8	0.9	8.1	5.1	2.2						
— КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА															
Промислено производство	%, на год. база	0.7	-18.3	2.0	5.8	1.3	-2.6	-0.1	0.5	0.8	3.3	-4.2	-1.8	-1.8	
Оборот в промишлеността	%, на год. база	13.7	-20.2	14.1	17.2	6.8	2.0	4.1	3.6	9.5	1.7	-1.1	1.9	2.3	
Оборот в търговията на дребно	%, на год. база	8.9	-7.7	-8.4	-1.9	-4.3	-3.1	-0.6	-0.5	1.3	1.0	-3.7	-4.4	-4.8	
Строителна продукция	%, на год. база	12.2	-14.3	-14.5	-12.9	-9.2	-1.7	0.3	0.5	3.9	1.5	-3.9	9.0	1.0	
Общ бизнес климат	баланс	38.0	10.2	9.6	14.2	13.5	11.5	16.9	15.9	18.1	14.8	14.9	12.2	13.1	13.8
Промисленост	баланс	39.9	12.3	13.4	22.4	21.0	21.3	22.8	21.7	23.5	20.7	20.8	17.2	20.7	20.3
Търговия на дребно	баланс	41.3	13.5	10.1	17.3	25.5	10.5	18.1	17.8	17.8	16.1	19.7	17.9	16.7	23.1
Строителство	баланс	40.3	8.5	5.1	2.8	-1.9	-4.1	4.2	3.0	6.2	-0.7	3.4	0.5	-4.8	-1.2
Услуги	баланс	28.7	5.1	5.6	5.9	1.8	8.2	16.4	15.4	19.3	17.3	9.7	8.4	12.0	6.1
— ПАЗАР НА ТРУДА															
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	53.8	53.0	52.0	51.3	51.5	51.8	52.7	54.2						
Коефициент на заетост (15+)	%	50.8	49.4	46.7	45.6	45.7	45.1	46.2	47.9						
Заетост (НРС)	%, на год. база	3.3	-3.2	-6.2	-3.4	-2.3	-1.8	-1.1	-0.7						
Безработица (НРС)	%	5.6	6.8	10.2	11.2	11.4	12.9	12.3	11.5						
Безработица (АЗ)	%	6.3	7.6	9.5	10.1	10.0	11.4	11.1	10.7	10.8	10.7	10.6	11.0	11.3	11.4
Номинална работна заплата	%, на год. база	26.5	11.8	6.4	9.1	8.7	8.9	8.4	8.8	8.5	8.9	9.1			

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	IV'11	I'12	II'12	III'12	07'12	08'12	09'12	10'12	11'12	12'12
Реална работна заплата ²	%, на год. база	13.0	9.1	3.3	5.6	5.9	6.9	6.4	5.7	6.0	5.6	5.5			
Производителност на труда (БВП на зает)	%, на год. база	3.5	-3.0	5.3	6.2	2.6	2.6	3.8	2.4						
Реални разходи на единица труд (БВП)	%, на год. база	3.7	8.1	2.7	-3.7	8.1	4.6	0.4	0.8						
— ИНФЛАЦИЯ															
Национален индекс на потребителските цени	%, на год. база	12.3	2.8	2.4	4.2	3.1	2.0	1.6	4.0	3.1	3.9	4.9	4.4	3.9	4.2
Хармонизиран индекс на потребителски цени	%, на год. база	12.0	2.5	3.0	3.4	2.5	1.9	1.8	3.0	2.4	3.1	3.5	3.0	2.7	2.8
Цени на производител на вътрешния пазар	%, на год. база	13.3	-4.3	7.2	8.6	5.5	4.8	4.2	6.0	4.5	7.1	6.6	6.9	6.4	5.3
— КОНСОЛИДИРАН БЮДЖЕТ (С НАТРУПВАНЕ)															
Приходи и помощи	млн. лв.	27 313	25041	23933	25378	25 378	5 956	13 224	19 986	15 598	17 806	19 984	22 127	24 454	27 470
Общо разходи	млн. лв.	25 323	25667	26755	26866	26 867	6 647	13 162	19 733	15 398	17 699	19 736	22 202	24 559	27 820
Вноска в бюджета на ЕС	млн. лв.	720	746	670	779	779	307	467	629	504	562	629	683	724	809
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	1 990	-626	-2823	-1488	-1 488	-691	62	253	200	108	248	-74	-105	-350
	% от БВП	2.9	-0.9	-4.0	-2.0	-2.0	-0.9	0.1	0.3	0.3	0.1	0.3	-0.1	-0.1	-0.5
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	10 710	10641	11778	12826	12 826	13 053	12 942	14 732	14 960	14 693	14 735	14 752	14 809	14 682
	% от БВП	15.5	15.6	16.7	17.0	17.0	16.6	16.5	19.0	17.8	17.5	17.6	17.6	17.7	17.6
Фискален резерв	млн. лв.	8 382	7673	6012	4999	4 999	4 531	5 062	7 172	7 081	6 914	7 172	6 640	6 756	6 081
	%, на год. база	12.5	-8.5	-21.6	-16.9	-16.9	-3.6	-1.8	41.4	45.1	38.5	41.4	24.3	27.1	21.6
— ФИНАНСОВ СЕКТОР															
Международни резерви	млн. евро	12 713	12919	12977	13349	13 349	13 192	13 866	15 507	14 963	15 049	15 507	15 094	15 096	15 552
Покритие на паричната база	%	175.3	195.2	179.8	175.1	175.1	176.3	177.7	192.3	192.9	192.3	192.3	187.9	188.9	174.9
Покритие на вноса	месеци	5.4	8.0	7.3	6.3	6.3	6.1	6.1	6.8	6.3	6.2	6.3	6.1	6.1	
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	96.5	100.2	115.3	133.8	133.8	133.6	141.2	163.2	156.2	157.5	161.7	156.5	142.7	
Паричен агрегат М1	%, на год. база	-4.1	-8.8	0.8	14.4	14.4	17.2	13.4	12.6	15.5	10.7	12.6	11.1	13.6	9.5
Паричен агрегат М3	%, на год. база	8.8	4.2	6.2	12.2	12.2	10.7	10.2	8.8	9.9	8.8	8.7	8.6	10.1	8.5
Депозити	%, на год. база	8.8	7.6	6.6	13.2	13.2	11.0	10.2	8.7	9.9	8.5	8.6	8.5	10.1	8.4
Кредит към частния сектор	%, на год. база	32.9	3.8	1.1	3.3	3.3	3.1	4.1	3.5	4.2	3.9	3.5	3.3	3.9	3.0
Кредит към нефинансовите предприятия	%, на год. база	33.1	2.3	2.4	5.7	5.7	5.7	6.8	6.1	6.8	6.4	6.0	5.7	6.8	5.0
Кредит за домакинствата	%, на год. база	31.4	5.8	-0.8	-0.4	-0.4	-1.0	-1.1	-1.5	-1.3	-1.4	-1.5	-1.7	-1.7	-1.0
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	10.9	10.5	8.5	7.4	7.7	8.3	7.2	7.5	7.4	7.3	7.8	7.4	7.7	6.7

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2008	2009	2010	2011	IV'11	I'12	II'12	III'12	07'12	08'12	09'12	10'12	11'12	12'12
Лихвен процент (срочни депозити)	%	5.6	7.0	5.4	4.8	4.8	4.6	4.2	4.2	4.1	4.1	4.3	4.1	4.2	4.1
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.39	1.36	1.47	1.51	1.51	1.46	1.55	1.51	1.59	1.55	1.51	1.51	1.51	1.48
	ср. пер.	1.34	1.41	1.48	1.41	1.45	1.49	1.53	1.56	1.59	1.58	1.52	1.51	1.52	1.49
— БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ															
Брутен външен дълг	% от БВП	104.9	108.3	102.7	93.1	93.1	90.5	90.8	91.9	92.9	92.7	92.8	92.8	95.4	
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	35.4	32.1	30.2	27.7	27.7	27.5	27.2	26.0	26.0	25.9	26.0	26.1	27.9	
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	36.4	38.5	40.4	42.5	42.5	43.0	42.9	42.9	42.6	43.1	43.1	42.6	41.7	
— ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС															
Текуща сметка	млн. евро	-8 182	-3116	-533	104	-792	-553	-295	1 054	296	398	270	-122	90	
Текуща сметка, плъзгаща се база	% от БВП	-23.1	-8.9	-1.5	0.3	0.3	-0.7	-1.7	-1.5	-1.9	-2.4	-1.8	-1.7	-0.7	
Търговски баланс	млн. евро	-8 598	-4174	-2764	-2156	-890	-939	-1 249	-528	-256	-137	-154	-359	-138	
Търговски баланс, плъзгаща се база	% от БВП	-24.3	-11.9	-7.7	-5.6	-5.6	-7.3	-8.9	-9.3	-9.0	-9.4	-9.2	-9.5	-9.0	
Износ, f.o.b.	млн. евро	15 204	11699	15561	20264	5 164	4 625	5 264	5 544	1 866	1 869	1 816	1 859	1 965	
	%, на год. база	12.5	-23.1	33.0	30.2	19.7	-2.8	6.3	2.9	0.8	6.4	1.9	3.0	11.0	
Внос, f.o.b.	млн. евро	23 802	15873	18325	22420	-6 055	-5 565	-6 514	-6 072	-2 122	-2 006	-1 970	-2 218	-2 103	
	%, на год. база	-214.7	-33.3	15.4	22.3	13.1	10.3	16.8	5.7	6.6	16.9	-3.4	8.7	-0.1	
Капиталова сметка	млн. евро	277	477	291	497	306	21	44	171	121	-4	33	-82	164	
Финансова сметка	млн. евро	11 463	1163	-673	-788	867	-45	689	553	561	29	121	-41	104	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	6 206	2505	977	1577	1 004	470	244	145	79	316	2	-98	69	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	-731	-619	-635	-354	72	-371	-57	705	1 009	-207	-66	-55	-1 053	
Други нетни инвестиции	млн. евро	6 032	-704	-990	-1946	-190	-138	507	-290	-523	-78	187	121	1 089	
Промяна в международните резерви на БНБ ³	млн. евро	-674	650	384	-159	-261	176	-639	-1 483	-985	-105	-392	336	5	

(1) По цени от 2005 г, сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни; (2) Дефлирани с ХИПЦ; (3) (-) повишение, (+) понижение в резервите на БНБ.

— ОБЗОР НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ:

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ УСПЕШНО СТАРТИРА ЕМИСИОННАТА 2013 г.

Доходността на българските 10.5-годишни бенчмаркови книжа продължи да спада

Министерството на финансите (МФ) постигна нов минимум на доходността в сегмента на 10.5-годишните бенчмаркови държавни ценни книжа (ДЦК) до 3.43%. Търсенето от страна на участниците беше засилено, а коефициентът на покритие достигна 3.54, след като подадените поръчки надвишиха 177 млн. лв. при предложено за продажба и одобрено количество книжа в размер на 50 млн. лв. Спредът спрямо германските федерални облигации също продължи да намалява до 191 б.т. Разпределението на закупеното количество книжа по видове инвеститори бе диверсифицирано: банки – 45%, застрахователни и животозастрахователни дружества – 22.5%, инвестиционни посредници и договорни фондове – 14.6%, пенсионни фондове – 13.5%, други – 4.4%.

На 14 януари МФ пусна в обръщение нова емисия 7-годишни ДЦК, деноминирани и платими в евро с лихвен купон от 3.50%. Постигнатата среднопретеглена годишна доходност бе 2.54%, а спредът спрямо германските федерални облигации бе около 150 б.т. Номиналната стойност на предложеното количество за продажба бе 20 млн. евро, а участниците заявиха поръчки за над 98 млн. евро. Постигнатият коефициент на покритие от 4.90 е вторият най-висок, постиган на аукцион за първична реализация на ДЦК за последните две години. Разпределението по видове инвеститори бе с превес на банките – 62.8%, следвани от пенсионни фондове – 14.5%, инвестиционни посредници и договорни фондове – 12.6%, а останалата част от книгата беше изкупена от други инвеститори.

МФ пласира нова емисия 7-годишни ДЦК деноминирани в евро при засилен инвеститорски интерес

МФ постигна рекордно ниска доходност от 1.66% в средносрочния сегмент на дълговата крива

МФ пусна в обръщение нова емисия 5-годишни левови ДЦК с падеж януари 2018 г. На проведения на 21 януари аукцион беше постигната доходност от 1.66%, което е най-ниският показател отбелязан досега в средносрочния сегмент на дълговата крива. На днешния аукцион участниците заявиха поръчки за 126 млн. лв. при предложени 40 млн. лв. Банките придобиха 37.1% от общия одобрен номинал, засилен интерес имаше също от пенсионните фондове (34.2%), договорни фондове и управляващи дружества (26.9%), както и застрахователни дружества – 1.8%. Спредът спрямо германските ДЦК с падеж през 2018 г. се сви до рекордните за средносрочния матуритет 1.03 пр.п.

След изключително успешния аукцион за продажба на 5-годишни облигации, МФ пусна в обръщение и нова емисия 3-годишни ДЦК деноминирани в лева с падеж през 2016 г. На проведения на 28 януари аукцион беше постигната доходност от 1.13%, която отново е най-ниската в този матуритетен сегмент. Общият обем на заявените поръчки достигна 149 млн. лв. при предложено и одобрено количество от 40 млн. лв., което съответства на коефициент на покритие от 3.73. Разпределението по видове инвеститори бе както следва: банки – 48.9%, управляващи дружества и договорни фондове – 15.1%, пенсионни фондове – 4.2% и други институционални инвеститори.

МФ постигна доходност от 1.13% по нова емисия 3-годишни ДЦК в лева

Табл.: Размер на държавния дълг, млн. евро

Структура	31.12. 2010	31.12. 2011	31.07. 2012	30.08. 2012	31.09. 2012	31.10. 2012	30.11. 2012	31.12. 2012
Вътрешен държавен дълг	2011.5	2458.3	2522.5	2395.1	2451.9	2489.8	2547.5	2546.7
Външен държавен дълг	3373.5	3487.6	4533.7	4552.3	4524.3	4504.6	4487.6	4444.5
Общо държавен дълг	5385.0	5945.9	7056.2	6947.4	6976.2	6994.4	7035.1	6991.2
Общо държавен дълг/БВП	14.9	15.5	17.8	17.5	17.6	17.6	17.7	17.6

Стабилното ниво на държавния дълг е от първостепенно значение за държавните финанси

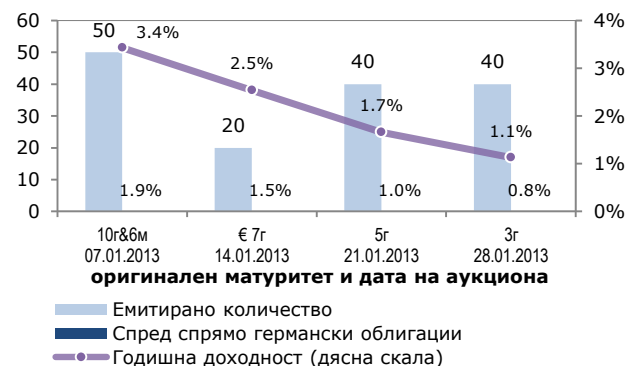
Номиналният размер на държавния дълг в края на декември възлезе на 6 991.2 млн. евро, в това число вътрешен дълг – 2 546.7 млн. евро и външен дълг – 4 444.5 млн. евро. В номинално изражение дългът се понижи приблизително с 43.9 млн. евро в сравнение с нивото, регистрирано в края на предходния месец. Това бе резултат преди всичко на намаляване размера на външния дълг, както и на регистрираните валутнокурсони разлики. В края на декември съотношението държавен дълг към БВП бе 17.6%.

Валутната структура на държавния дълг не генерира рискове, свързани с неговото обслужване

През декември бе регистрирано нарастване на дълга, деноминиран в евро и лева, като достигна съответно 60.2% и 25.2%. Дългът, деноминиран в щатски долари и този в други валути намаля спрямо предходния месец, съответно до 12.8% и 1.7%.

Резултати от последните проведени аукциони на ДЦК

(млн. лв./евро)

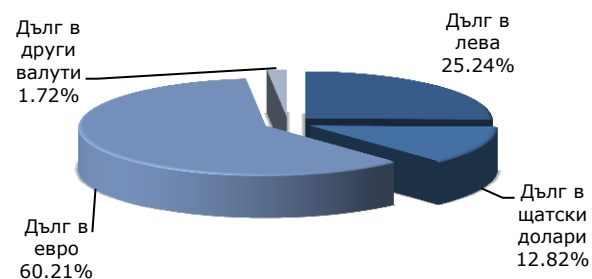

Допълнителни данни за резултатите от аукционите се съдържат на интернет страницата на Българска народна банка, която е фискален агент на правителството www.bnb.bg

Източник: МФ

Валутна структура на държавния дълг

(към 31 декември 2012 г.)

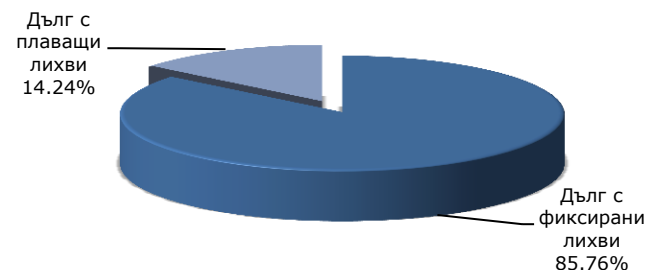
Източник: МФ

Лихвената структура на държавния дълг осигурява предсказуемост на средствата, необходими за неговото обслужване

Делът на дълга с фиксирани лихви отчете повишение спрямо предходния месец и достига 85.8%, а дългът с плаващи лихви се понижи до 14.2%.

Лихвена структура на държавния дълг

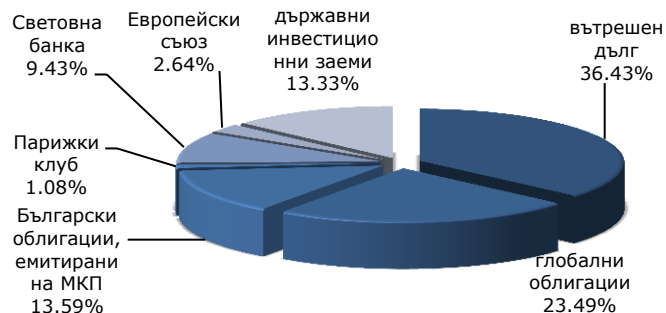
(към 31 декември 2012 г.)

Източник: МФ

Структура на държавния дълг по кредитори

(към 31 декември 2012 г.)

Източник: МФ

В структурата на дълга по видове инструменти и кредитори през декември с най-голям относителен дял бе статията „облигации“ (глобални облигации и облигации, деноминирани в евро, емитирани на международните капиталови пазари) с дял от 37.1%, следвана от вътрешен дълг – 36.4%, държавни инвестиционни заеми – 13.3%, кредити от Световната банка – 9.4%, задълженията към ЕС – 2.6% и Парижкия клуб – 1.1%. ▲

Портфейлната структура на държавния дълг е друг ключов показател за успешната политика при управлението на дълга

Изчерпателна информация за българския държавен дълг, включително месечни бюлетени и годишни прегледи, могат да бъдат намерени на интернет страницата на министерство на финансите:

<http://www.minfin.bg/en/statistics/?cat=2&from=0&fyear=0&to=0&tyear=0&dq=&pokaz=0>